

Ekonomka Markéta Šichtařová si prostudovala podklady k důchodové reformě od Maláčové. A je zle: Marketingové kecy. To se nikdy neuskuteční

- CZ24 News | 22. prosince 2020

Požadavek hnutí STAN hradit z důvodu opatření kvůli koronaviru podnikatelům ušlý zisk by jen prohloubil nespravedlnost. Markéta Šichtařová upozorňuje, že tudy cesta nevede, protože by to jen víc a víc přerозdělovalo peníze od jejich zdroje k těm, kteří jsou nějakým svévolným rozhodnutím úředníka označeni za potřebné. Jedinou ospravedlnitelnou cestou je, že stát nechá podnikatele žít a nebude je šikanovat a že celá ekonomika bude naráz otevřena.

Profesor Kolumbijské univerzity v New Yorku Jan Švejnar v rozhovoru pro deník E15 uvedl, že pokud se koronavirová pandemie nevymkne neočekávaně z rukou, měl by už během dvou až tří čtvrtletí přijít hospodářský růst založený na proočkování velké části světového obyvatelstva. Sdílíte jeho optimismus a souhlasila byste s ním, že lepší předpoklady k rychlému pokrizovému oživení mají Spojené státy než Evropa, protože EU není ve svém počínání jednotná a při situaci, jako je pandemie, je potřeba přijímat sjednocující opatření, v čemž ale Evropa zvláště po ekonomické stránce pokulhává?

Souhlasit se dá s tvrzením, že mnohem lepší výchozí situaci k růstu mají USA. Ale nikoliv proto, že by Evropa „nebyla jednotná“, ale proto, že Evropa je přeregulovaná. Evropa tak moc tlačila s regulacemi na pilu, až do značné míry vygumovala projevy recese v podobě vzrůstu míry nezaměstnanosti, poklesu maloobchodních tržeb a tak dál. Důsledkem je redistribuce zdrojů od efektivních výrobců k těm, kdo byli vládou označeni za „potřebné“. A naprosto nutným a nevyhnutelným důsledkem takového popleteného přístupu je dlouhodobé snížení ekonomického potenciálu.

Takže Evropa nyní ztratila konkurenceschopnost a nenastartuje žádný rozumný růst; v nejlepším případě půjde o plazení se těsně nad úrovní dlouhodobé stagnace. Všichni budou brblat a skuhrat, že se jim nedaří jako kdysi, a že „potřebují“, aby jim stát pomohl. A tím dojde k zacyklení a bude se přerozdělovat čím dál víc a pořád víc se bude podporovat mýtus „potřebnosti“ na úkor spravedlnosti. Evropa tím bude čím dál víc ztrácet schopnost nastartovat skutečný dravý hospodářský růst.

Na čtvrteční večer si premiér Andrej Babiš a ministryně financí Alena Schillerová sezevali předsedy stran a poslaneckých klubů s cílem přesvědčit někoho z nich pro páteční podporu státního rozpočtu na příští rok, protože hlasy ANO a ČSSD na schválení nestačily. Nakonec jim pomohl ústupek KSČM. Bylo horší schválit rozpočet se schodkem 320 miliard korun, který ovšem nezahrnuje druhou vlnu pandemie koronaviru a daňový balíček, nebo po jeho neschválení hospodařit v rozpočtovém provizoriu, v němž každá instituce dostane na výdaje každý měsíc pouze 1/12 toho, co utratila v roce 2020, a které ochromí hlavně investice státu?

Víte, ta formulace, kterou stát zvolil, aby působil na city poslanců i veřejnosti, je velmi vypečená. Povšimněte si: Stát pláče, že v případě rozpočtového provizoria „každá instituce dostane na výdaje každý měsíc pouze 1/12 toho, co utratila v roce 2020“. No jo, ale když vezmeme v úvahu, že letos pravděpodobně skončí státní rozpočet s půlbilionovým schodkem, tedy že výdaje státu byly enormní, jak si může dovolit nějaká státní instituce lamentovat, že by mohla mít k dispozici málo peněz? Všímate si, jak je tato formulace manipulativní?

Jistě, můžete namítnout, že největší část výdajů rozpočtu nešla letos státním institucím, ale na všelijaké protikoronavirové balíčky třeba lidem, kteří seděli doma a nepracovali – ale i tak nelze popřít, že výdaje rozpočtu byly enormní. Nezdá se vám náhodou neuvěřitelně manipulativní, že stát se dožaduje bílko šeku k navýšení útrat, namísto toho, aby v tomto okamžiku rozvratu veřejných financí víc šetřil?

A pokud jde o ony údajně ochromené investice státu: Už aby byly skutečně ochromeny! Viděl jste někdy jakéhokoliv státního úředníka, který by dokázal sebrat českému průmyslníkovi nebo jakémukoliv jinému úspěšnému podnikateli peníze, a rozhodl líp než tento podnikatel o tom, jak stát tyto peníze investuje? Myslíte, že stát někdy může investovat ziskověji než podnikatel? A o zisk tu jde v první řadě – protože čím ziskovější investice, tím víc bohatství taková investice vytváří a tím víc lidí tedy dokáže zaměstnat, zaplatit a uživit. Tím, že se stát pokouší investovat, jenom naoko „živí“ lidi. Ve skutečnosti tím, že státní úředník bez motivu vlastního zisku nikdy nemůže investovat tak schopně jako podnikatel, nikdy nemůže vytvořit srovnatelně velké bohatství, tedy nikdy nemůže uživit srovnatelně velký počet lidí, jako kdyby peníze nekradl těm, kteří je umí vytvářet.

Ministryně Jana Maláčová přišla s návrhem důchodové reformy, která by nynější veřejný penzijní systém rozdělila na dva pilíře. Z nultého by se vyplácel základní důchod, z prvního zásluhová část penze za odpracované roky a vychované děti. Základní důchod 10 tisíc korun by náležel každému, kdo odpracoval 25 let a platil odvody. Lidem pracujícím v náročných profesích by se snížila věková hranice pro odchod do důchodu. Hlavní pečující by měl dostávat měsíčně 500 korun za dítě. Práce v důchodu by se měla ocenit daňovým zvýhodněním. Jakým komentářem byste okořenila debatu, která se nad tímto návrhem strhla?

Studovala jsem důkladně podkladové materiály. A řeknu vám tohle: Jedná se jen o marketingové kecy – promiňte mi ten výraz, ale jinak to nazvat nejde. Tyhle plány, které se reálně nikdy nemohou uskutečnit, nejsou dokonce ani podloženy žádnou studií! V důchodové komisi seděla jak řada kecků za různé „soft“ obory jako třeba gender, ale také řada skutečných odborníků. Tihle opravdoví odborníci varovali, že to, co ministerstvo plánuje, je nerealizovatelné, že to popírá veškerá předešlá

ekonomická zjištění – ale debaty vždy vypadaly tak, že odborníci varovali a vysvětlovali, ale ministryně nakonec řekla: Takže bude to tak a tak. A nikdy to nebralo v úvahu ekonomickou realitu.

Zapomeňte na tento návrh důchodové reformy, to pouze veřejnosti je předhozen obrázek tučné kosti, ale v realitě jde jen o kulisu. Nikdy se tento plán neuskuteční. Respektive pokud by se uskutečnil, vydrží rok dva a bude zase rozbombardován podobně, jako tomu bylo u Nečasova třetího pilíře. Takže to nestojí za velkou pozornost.

Před týdnem jste uvedla, že hnutí STAN přístupem k daňovému balíčku konečně rozkrylo, nakolik jde o levicové uskupení. Tento týden ústy svého předsedy Víta Rakušana vyzvalo vládu, ať podnikatelům uhradí i ušlý zisk z důvodu opatření kvůli koronaviru, a to malým podnikatelům 75 procent a velkým firmám 70 procent ušlého zisku. Co o hnutí STAN prozrazuje tento požadavek na pomoc podnikatelům, který jde za rámec rozhodnutí vlády kompenzovat ze 100 procent mzdy včetně odvodů i nájemné?

Jak už jsem řekla – ukazuje to na levicové smýšlení. Ono to na první pohled vypadá skutečně „spravedlivě“, že někomu shora nakážeme zavřít živnost, a pak mu tedy jeho ušlé zisky vykompenzujeme. Ale vypadá to tak jen do okamžiku, než se nad tím začneme zamýšlet detailně a klást si otázky.

Co je to ušlý zisk? Jak ho měřit? Kterí podnikatelé mají ušlý zisk a kteří už ne? Proč vláda zrovna o Frantovi usoudila, že je potřebný a že mu ušel zisk, ale o Karlovi už si totéž nemyslí?

Čím víc do toho štouráme a klademe si otázky, tím víc zjišťujeme, že to nespravedlivost jenom prohlubuje. Že to pořád víc a víc přerozděluje peníze od jejich zdroje k těm, kteří jsou nějakým svévolným rozhodnutím úředníka označeni za potřebné. Ne, tudy cesta nevede. Jediná ospravedlnitelná cesta je ta, že stát nechá podnikatele žít a nebude je šikanovat. Že celá ekonomika bude naráz otevřena.

V polovině prosince byl překonán rekordní objem poskytnutých hypoték ve výši 225,8 miliardy korun z roku 2016, k čemuž vydatně přispělo, že průměrná úroková míra spadla pod úroveň dvou procent, konkrétně na hodnotu 1,98 procenta. Je za stávajících okolností racionálnější postup bank, i když půjčují na úrok nižší než inflace, nebo klientů, i když se tak masívně zadlužují mnohdy na desítky let, tedy podstatnou část svého života?

Racionální je chování jak bank, tak i klientů. Když byly enormně nízkými výnosovými měrami zničeny všechny rozumně bezpečné investiční příležitosti, všechny možnosti bezpečného uložení peněz tak, aby je inflace nepožrala, je naprosto logické, že lidé poptávají víc hypoték, nic moc jiného jim totiž nezbývá.

Z pohledu bank zase je třeba dělat byznys. Nastavení úrokového prostředí je takové, že banky si nemohou dovolit nedávat hypotéky – tedy nedělat svůj byznys. Nemůžeme chtít od podnikatele, tedy banky, aby prostě nepodnikal a nechal konkurenci, aby mu jeho byznys přebrala.

Tím, kdo se tu chová iracionálně, jsou centrální banky, a zcela záměrně používám množné číslo, protože to není otázka ani tak naší centrální banky, jako centrálního bankovníctví obecně v dnešním světě. Tyto centrální banky zničily dlouhodobým nastavením úrokových sazeb investiční příležitosti, a současně svým jednáním tlačí banky do velmi rizikového jednání. Je nevyhnutelné, že bankám se časem zhorší jejich portfolia a začnou mít problémy s nesplácením poskytnutých úvěrů. Ale nebude to vina bank jako takových, ale právě centrálních bank, které je k tomu dohnaly.

Poté, co uprostřed týdne pokořila nejvýznamnější kryptoměna bitcoin psychologickou

hranici 20 tisíc dolarů, dostala se jeho cena o den později dokonce nad 23 tisíc dolarů. Je strmý růst ceny této digitální mince způsoben podporou poskytovatele platebních služeb PayPal, který se rozhodl přijímat bitcoin jako platební prostředek, a co může další rozvoj kryptoměn znamenat pro klasické měny?

Bitcoin má stále propracovanější infrastrukturu – od instalace stále většího množství bitcoinových bankomatů, přes podporu PayPalu, až po širší akceptaci bitcoinů od různých podnikatelů coby platbu za jejich zboží a služby. Jestliže ještě nedávno jsme mohli tvrdit, že bitcoin nemá žádnou vnitřní fundamentální hodnotu, dneska už to takhle tvrdit nelze.

Samozřejmě růst nad 23 tisíc dolarů je asi poněkud přehnaný, tedy míněno spekulativní, a dá se čekat, že brzy přijde takzvané vybírání zisků a bitcoin zase spadne, nejspíš i pěkně hluboko – ale potom se bude scénář znovu opakovat a bitcoin znovu vzroste a překoná i oněch 23 tisíc dolarů. Stále víc se domnívám, že bitcoin se udrží a má před sebou budoucnost. Ale to neznamená, že pořád jen poroste, naopak, jeho vývoj bude značná sinusoida s pozvolným rostoucím trendem, či chcete-li s rostoucím třeba tisícidenním průměrem.

Pro fiat měny to znamená, že budou stále méně atraktivní a centrální banky budou muset vyvíjet stále víc úsilí, aby si vynutily jejich používání. Vůbec bych se nedivila, kdyby se časem centrální banky pokusily dokonce bitcoin a další kryptoměny postavit do ilegality, aby si vynutily širší používání fiat měn.

Zdroj: <https://www.parlamentnilisty.cz/>